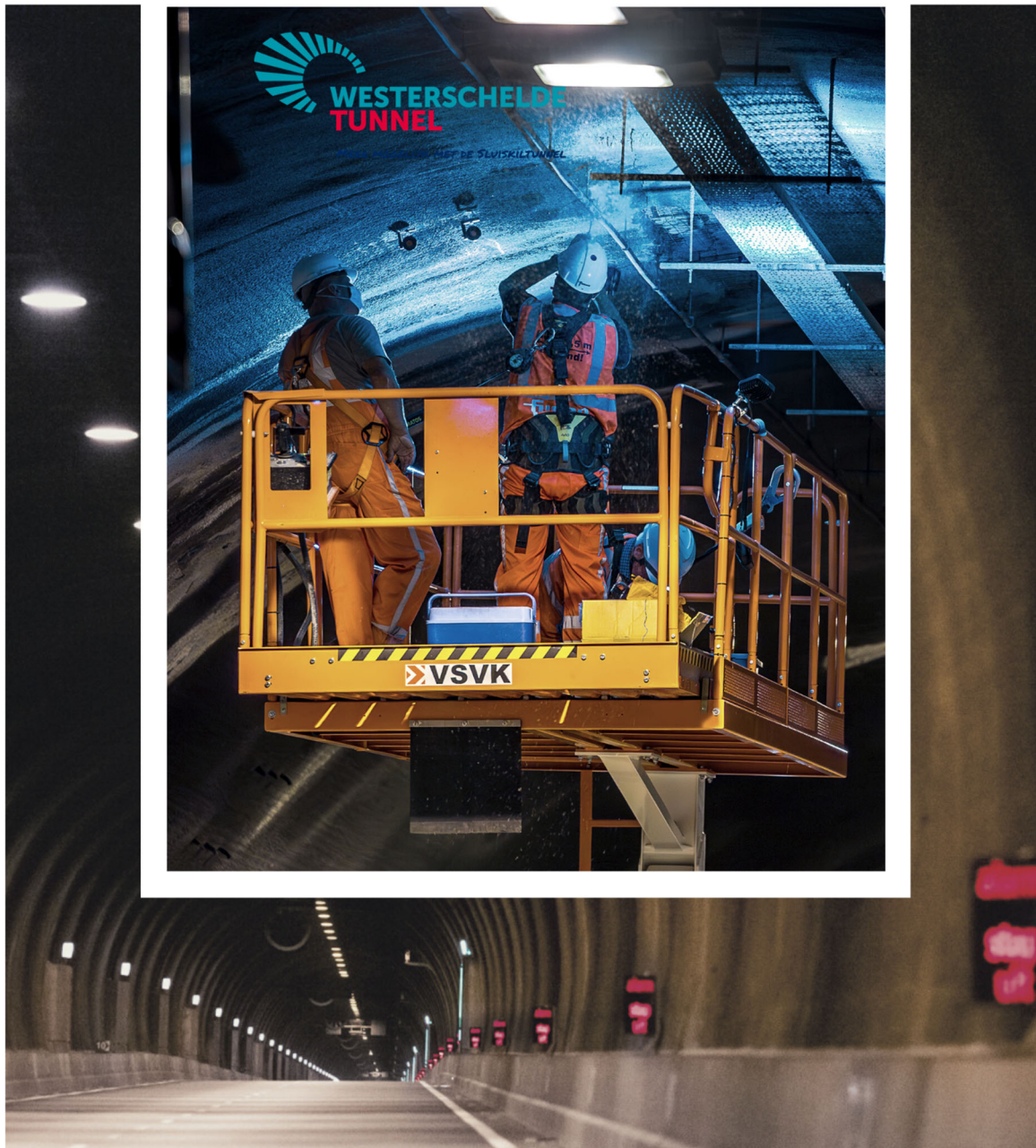

JAARVERSLAG 2023

N.V. WESTERSCHELDETUNNEL

Inhoudsopgave

1	Profiel.....	3
2	Kerncijfers.....	4
3	Verslag van de Raad van Commissarissen	5
4	Verslag van de directie	7
5	Jaarrekening 2023	15
6	Overige gegevens.....	34
7	Controleverklaring.....	35

1 Profiel

De N.V. Westerscheldetunnel (WST) is op 9 november 1998 opgericht om de Westerscheldetunnel te bouwen en te exploiteren. Tot onze taken behoren de tolnning, het verkeers- en incidentmanagement en het onderhoud en beheer van de Westerscheldetunnel, de Sluiskiltunnel en de toeleidende wegen.

De missie van de WST luidt:

"Optimale dienstverlening tegen zo laag mogelijke tarieven"

Doel is dat klanten de rit over onze weg en door onze tunnels positief ervaren. Dus veilig, snel en comfortabel van de ene naar de andere kant. Veiligheid is daarbij het belangrijkste aandachtspunt, zowel voor onze klanten als van onze medewerkers en de hulpdiensten.

Voor de WST is een zo hoog mogelijke beschikbaarheid essentieel. De Westerscheldetunnel is namelijk de enige verbinding tussen Zuid-Beveland en Zeeuws-Vlaanderen. Ook de Sluiskiltunnel speelt een grote rol in de mobiliteit van de regio. Het is daarom belangrijk dat beide tunnels zoveel mogelijk zonder beperkingen beschikbaar zijn. In de praktijk betekent dit dat het onderhoud zo efficiënt mogelijk en zoveel mogelijk 's nachts, op verkeersluwe momenten, wordt gepland.

Het uitgaan van zo laag mogelijke tarieven heeft tot gevolg dat financiële meevallers ten goede komen aan de klant. Zo zijn de tarieven van de WST sinds 2012 gelijk gebleven en zijn vanaf 2020 de tarieven voor de t-taggebruikers fors verlaagd. Hiermee wordt op concrete wijze invulling gegeven aan onze missie.

2 Kerncijfers

	2023	2022	2021	2020	2019
Beschikbaarheid					
Geen onregelmatigheden (%)	94,6	98,2	98,1	97,7	97,8
Verkeer					
Passages per jaar	8.247.822	7.714.818	6.937.723	6.567.366	7.746.571
Passages per dag (gem.)	22.597	21.136	19.007	17.944	21.223
Passages t-tag	5.331.535	5.018.182	4.514.730	4.344.523	5.124.996
Passages t-tag (%)	64,6	65,0	65,1	66,2	66,2
Passages veelgebruikers	1.327.129	1.238.654	1.116.032	1.022.749	1.426.342
Passages veelgebruikers (%)	16,1	16,1	16,1	15,6	18,4
Passages tolvrije dagen	116.871	109.268	137.167	71.181	139.443
Abonnementhouders	66.500	63.733	61.201	59.427	57.771
t-tags in omloop	108.367	102.195	97.511	93.677	90.433
m-tags in omloop	1.124	1.032	945	848	742
Financiën					
Tolopbrengsten (x € 1 mln.)	35,6	33,5	30,4	28,7	36,2
Opbrengst per passage (x € 1)	4,31	4,35	4,38	4,36	4,68
Netto resultaat (x € 1 mln.)	11,1	12,8	10,6	8,6	15,1
Personeel					
Bezetting (fte.)	53,4	51,1	54,9	56,9	57,7
Leeftijd (gem.)	51	51	50	49	49
Ziekteverzuim (%)	9,6	7,1	5,5	5,6	4,7
Communicatie					
Bezoekers website (gem. per dag)	1.378	521	519	471	731
Aantal inschrijvers Nieuwsbrief	5.923	5.750	5.744	5.713	5.288
Aantal gebruikers Mijn Tunnel	9.867	9.645	9.525	9.413	9.111
Volgers X @NVWST	4.223	4.237	4.110	4.098	4.021
Verkeersinformatie					
e-mail alerts	3.843	3.817	3.830	3.825	3.786
SMS alerts	1.341	1.236	1.165	1.128	1.801
Volgers X @WSTVerkeer	4.963	4.949	4.823	4.785	4.670

3 Verslag van de Raad van Commissarissen

3.1 Jaarrekening 2023

Conform de statuten heeft de directie de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar 2023 opgesteld en aan de Raad van Commissarissen (RvC) voorgelegd. De geconsolideerde jaarrekening is door Baker Tilly (Netherlands) N.V. gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien. De RvC heeft in het bijzijn van de directie de geconsolideerde jaarrekening met de accountant besproken. Daarbij zijn de financiële ontwikkelingen van het bedrijf alsmede de kwaliteit van het financieel beheer aan de orde geweest.

3.2 Pré-advies

De directie legt het Jaarverslag 2023 op 16 mei 2024 ter vaststelling voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De RvC adviseert de Algemene Vergadering van Aandeelhouders het Jaarverslag 2023 vast te stellen.

3.3 Werkzaamheden van de Raad van Commissarissen

De RvC heeft een adviserende en toezichhoudende taak, waarbij de belangen van de vennootschap en de daarbij betrokken partijen voorop staan. De Raad vergadert altijd plenair en kent geen subcommissies. Deze werkwijze functioneert naar tevredenheid. De RvC wil op de hoogte blijven van de actuele stand van zaken binnen de organisatie. Dit gebeurt in zes reguliere vergaderingen alsmede in de benodigde bilaterale contacten. In deze contacten wordt ook aandacht besteed aan de cultuur bij de WST waarin integer handelen door medewerkers in alle lagen van de organisatie wordt nagestreefd.

Agendapunten tijdens de vergadering met de directie waren een toelichting op de gang van zaken en de ontwikkeling van de financiële resultaten aan de hand van vier kwartaalrapportages van de WST, Movenience en de Sluiskiltunnel, het jaarverslag (2022) en het beleidsplan (2024). Specifieke onderwerpen van aandacht waren in 2023 het per 1 januari 2025 tolvrij maken van de Westerscheldetunnel voor personenauto's en motoren, de betonschade, de procedure voor de werving van een nieuwe commissaris, fraudebeheersing en de toekomstige rol van Rijkswaterstaat (RWS) bij de WST en de Sluiskiltunnel in relatie tot de WST.

Bij toerbeurt worden de overlegvergaderingen tussen directie en Ondernemingsraad bijgewoond door één van de commissarissen. Jaarlijks, in het voorjaar, evalueert de RvC haar eigen functioneren en het functioneren van de directie.

3.4 Corporate Governance

Bij het inrichten van het Corporate Governance beleid wordt rekening gehouden met de Corporate Governance Code. Omdat de organisatie relatief klein en overzichtelijk is, is besloten een aantal zaken uit de Code anders uit te werken. Zo worden er bijvoorbeeld geen auditcommissie, remuneratiecommissie en selectie- en benoemingscommissie gehanteerd bij de WST. Duurzaamheid wordt, voor zover mogelijk en relevant, bij besluiten meegewogen. Daarbij is bijzonder dat de WST in 2033 zal ophouden te bestaan.

In 2017 is een klokkenluidersregeling bij de WST ingevoerd waardoor het voor medewerkers van de WST eenvoudiger en veiliger is geworden om misstanden of onregelmatigheden te melden. In 2023 is de regeling ge-updatet naar de laatste wetgeving. In 2023 zijn geen meldingen gedaan.

De WST heeft tevens een Klachtenregeling ongewenste omgangsvormen. In 2023 zijn geen meldingen gedaan.

3.5 Wet Bestuur en Toezicht

Per 1 januari 2013 is de Wet Bestuur en Toezicht voor grote bv's en nv's in werking getreden. Het bestuur van de WST voldoet in het verslagjaar aan de beoogde man-vrouwverhouding. Met de samenstelling wordt voldaan aan de vereiste deskundigheid, ervaring, onafhankelijkheid en diversiteit van de Raad van Commissarissen.

3.6 WNT

De WST valt formeel niet onder de Wet Normering Topinkomens (WNT), maar conformeert zich vrijwillig aan de verantwoordingsregels hiervan.

3.7 Samenstelling van de Raad van Commissarissen

Ultimo 2023 is de samenstelling van de RvC als volgt:

**drs. ing. J.W. Hollestelle -
van Rooijen**

Zittingsperiode tot 1 januari 2024

- In functie sinds 1 januari 2016, sinds 1 september 2019 als voorzitter.
- Directeur-eigenaar Koninklijke Hollestelle Groep.
- Relevante nevenfuncties: lid Economic Board Zeeland, lid Raad van Commissarissen Caesar Groep, Kamerheer van Z.M. de Koning., lid Raad van Commissarissen Evides

drs. J.A.M. Koole

Zittingsperiode tot 31 augustus 2027

- In functie sinds 1 september 2019.
- Eigenaar ZM Management & advies.
- Relevante nevenfuncties: Voorzitter van de Raad van Commissarissen Vallei Auto Groep, lid van de raad van advies van ZKER, Voorzitter van de Raad van Toezicht van Emergis.

Ir. B.G.M. Voorhorst MBA

Zittingsperiode tot 1 januari 2026

- In functie sinds 1 januari 2022.
- Relevante nevenfuncties: lid van de Raad van Commissarissen bij Energiefonds Overijssel, voorzitter van de Raad van Commissarissen bij ETPA Holding, lid van de Raad van Commissarissen bij Van Gelder Groep.

Met ingang van 1 januari 2024 is mevrouw Mariman LLM MBA benoemd in de Raad van Commissarissen. Zij vervangt mevrouw Hollestelle die na twee termijnen aftreedt. Natasja Mariman voorzitter van de Raad van Bestuur van Allévo Zorg en Dienstverlening.

Met ingang van 1 januari 2024 is het voorzitterschap overgedragen aan mevrouw J. Koole.

4 Verslag van de directie

4.1 Inleiding

Op 20 november 2023 hebben minister Harbers en Gedeputeerde Van der Maas een bestuursovereenkomst getekend met afspraken over het vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel voor personenauto's en motoren. Er wordt toegewerkt naar een gedeeltelijk tolvrije situatie per 1 januari 2025. Met deze overeenkomst komt er een einde aan een langere periode van onzekerheid over wel of niet en geheel of gedeeltelijk tolvrij. In 2024 zullen nog de nodige zaken uitgewerkt moeten worden en zullen afspraken tussen de Provincie Zeeland en de WST gemaakt moeten worden. Voor de WST en voor Movenience zal van een behoorlijk aantal medewerkers en uitzendkrachten afscheid genomen moeten worden en dat terwijl in 2024 de dienstverlening op het gebruikelijk hoge niveau zal moeten blijven

2023 was het jaar van de records. De drukste dag, week, maand en jaar ooit zijn allemaal in 2023 gehaald. Het aantal passages in 2023 is met 8,2 mln. 6,9% hoger uitgekomen dan in 2022 en 6,5% boven dat van 2019.

Ingenieurs-en adviesbureau Arcadis heeft in opdracht van de WST in 2023 onderzoek gedaan naar de mogelijke oorzaak van de ontdekte betonschade in de Oostbuis van de Westerscheldetunnel. Een eenduidige oorzaak voor het ontstaan van de betonschade is niet gevonden, wel wijzen de uitkomsten van het onderzoek richting de staat van de bovenliggende grond, het gebruikte ringvoegmateriaal en daarnaast bleek de treksterkte van het beton toegenomen. Dit zorgde ervoor dat de tunnelringen grotere krachten moeten opnemen dan gedacht. Het onderzoek herbevestigt dat de tunnel veilig en stabiel is. In het tweede kwartaal van 2024 kan duidelijkheid worden gegeven over hoe en wanneer het herstel wordt uitgevoerd.

Rijkswaterstaat (RWS) en de WST hebben de afgelopen jaren intensief samengewerkt om de overdracht in mei 2025 van de Sluiskiltunnel van de Provincie Zeeland naar RWS voor te bereiden. In 2024 moet dat uitgewerkt worden in afspraken hoe beide organisaties met elkaar willen gaan werken in de periode 2025-2033.

In 2023 is de verlichting van de Westerscheldetunnel vervangen. Het vervangen van de verlichting, in verreweg de langste verkeerstunnel van Nederland, is complex en daarom is dit project drie jaar voorbereid. De verwachting is dat jaarlijks circa 50% minder energie wordt gebruikt.

Het is tevens mogelijk om per zone in de tunnelbuizen de lichtsterkte te regelen. Zo is de overgang bij het in- en uitrijden beter af te stemmen op de lichtintensiteit buiten de tunnel. De ruim 1.100 lampen zijn in 32 onderhoudsnachten vervangen. Tijdens deze onderhoudsnachten was er tegenverkeer in de andere tunnelbuis mogelijk. De reacties van de klanten zijn overwegend positief.

4.2 WST Tolvrij

In 2021 hebben het ministerie van I&W, de provincie Zeeland, Rijkswaterstaat Zee en Delta en de WST in een ambtelijke werkgroep, gezamenlijk in kaart gebracht welke stappen gezet moeten worden voor het eerder tolvrij maken van de Westerscheldetunnel. Deze stappen zijn beschreven in een Draaiboek Tolvrije Westerscheldetunnel. Dit document beschrijft de belangrijkste elementen die van belang zijn voor het tijdpad, de verkeers- en milieuonderzoeken en per thema (technische aanpassingen, personeel, bestuurlijke besluitvorming en financieel) de belangrijkste effecten van het in beginsel geheel tolvrij maken van de Westerscheldetunnel. Omdat de destijds demissionaire Minister geen geld kon vrijmaken en bij het nieuwe kabinet de Westerscheldetunnel niet genoemd werd in het Regeerakkoord (behoudens Betalen naar Gebruik vanaf 2030) bleef het hierbij.

Op 22 september 2022 stemde de Tweede Kamer unaniem voor een tolvrije tunnel met het volgende verzoek aan de regering:

- per 1 januari 2025 de Westerscheldetunnel tolvrij te maken voor personenauto's en motoren;
- dekking voor de afschaffing van de tol onder meer te zoeken in het Nationaal Groeifonds (NGF) en met behulp van een redelijke bijdrage van de provincie Zeeland, en daarover in overleg met deze provincie te treden;
- te bezien of vroegtijdige afschaffing mogelijk en verstandig is voor vrachtvervoer.

Het kabinet besloot op 30 september 2022 € 140 mln. inclusief btw beschikbaar te stellen voor een gedeeltelijk tolvrije tunnel voor de periode 1 januari 2025 -31 december 2029. Vervolgens is in november 2022 een Plan van Aanpak door het ministerie van I&W en de provincie Zeeland vastgesteld. De uitwerking van dit plan van Aanpak is onder regie van een Kerngroep, waar de WST ook in is vertegenwoordigd, opgepakt. Op 6 juli 2023 nam de Tweede Kamer opnieuw unaniem een motie aan waarin de Minister werd opgedragen om met een plan te komen voor een tolvrije tunnel per 1 januari 2025.

Op 20 november 2023 hebben minister Harbers en Gedeputeerde Van der Maas een bestuursovereenkomst getekend met afspraken over het vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel voor personenauto's en motoren. Er wordt toegewerkt naar een gedeeltelijke tolvrije situatie per 1 januari 2025.

4.3 Betonschade Oostbuis

Tijdens een onderhoudsafsluiting van de Oostbuis is eind 2022 een lekkage waargenomen. Het gaat om het laatste gedeelte van de Oostbuis vanuit Terneuzen richting Borsele. Wat eerder een normale lekkage leek, bleek bij nader onderzoek om een scheur in het beton te gaan. Deze scheur loopt over meerdere betonnen segmenten van de tunnelringen (één ring bestaat uit acht segmenten). In één van de segmenten is sprake van een breuk.

De scheur en de breuk zitten onder het land bij Ellewoutsdijk, dus niet onder water. Er is sprake van een stabiele situatie dankzij voldoende ondersteuning door de omliggende tunnelsegmenten. Een team van experts monitort continu de situatie.

Advies- en ingenieursorganisatie Arcadis heeft in opdracht van de WST onderzoek gedaan naar de mogelijke oorzaak van de betonschade in de Oostbuis van de Westerscheldetunnel. Het meest waarschijnlijk is dat een aantal omstandigheden gezamenlijk hebben geleid tot de betonschade. De grondlaag boven op de schadelocatie, oefent meer druk uit op de tunnelbuis dan in de oorspronkelijke berekeningen werd verwacht. Dit komt door noodzakelijke wijzigingen die tijdens de bouw zijn aangebracht en onder invloed van tijd. Een van deze wijzigingen is dat ander materiaal is gebruikt als ringvoegmateriaal. Daarnaast bleek de treksterkte van het beton toegenomen. Dit zorgde ervoor dat de tunnelringen grotere krachten moeten opnemen dan gedacht.

De in september geplaatste vervormingsmeters laten zien dat er sprake is van geringe vervorming van de tunnelringen. De monitoring door de scheurwijdte-meters toont aan dat er sprake is van geringe beweging van de scheur en breuk, mede onder invloed van het getij en de temperatuur in de tunnel. De onderzoeken tonen aan dat de tunnel veilig is en in staat is om de gevolgen van de betonschade op te vangen. Deze conclusie biedt tijd en ruimte om te werken aan het plan voor herstel. De monitoring blijft actief totdat de betonschade is hersteld.

Op termijn moet de betonschade in de Oostbuis hersteld worden om de veiligheid en levensduur van de tunnel te blijven waarborgen. Het team van experts doet de komende maanden gericht aanvullend onderzoek en werkt aan een plan voor het herstel. In het tweede kwartaal van 2024 verwacht de WST dat bekend is hoe en wanneer het herstel wordt uitgevoerd.

4.4 Overdracht Sluiskiltunnel in 2025

In 2025 zal de Sluiskiltunnel door de Provincie worden overgedragen aan de Staat (RWS). In mei 2021 heeft de Minister van I&W besloten dat RWS in gesprek gaat met de WST om het beheer, onderhoud, verkeers- en incidentmanagement van de Sluiskiltunnel in de periode 2025-2033 te beleggen bij de WST. Op 19 januari 2024 is daarom een zogenaamde BOVI-overeenkomst getekend. In deze overeenkomst zijn afspraken over het Beheer, Onderhoud, Verkeers- en Incidentmanagement van de Sluiskiltunnel door de WST in de periode 2025-2033 opgenomen.

RWS heeft in december 2022 een overeenkomst met de WST gesloten waarin de WST opdracht heeft gekregen om namens RWS een contract met een marktpartij voor het onderhoud van de Sluiskiltunnel voor de periode 2025-2033 op te stellen, aan te besteden en af te sluiten. Verwacht wordt aan het begin van 2024 de aanbesteding te kunnen publiceren.

4.5 Overdracht Westerscheldetunnel in 2033

In het kader van de aandelenoverdracht in 2009 afgesloten 'Overeenkomst Westerscheldetunnel' zijn nadere afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder overdracht van de WST aan de Staat plaats moet vinden. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de overdracht van de infrastructuur plaatsvindt bij het vervallen van de Tunnelwet (2033) en dat de Staat 10 jaar voor overdracht inzicht krijgt in de onderhoudsplannen van de WST. Daarna zal de Staat in de periode vanaf 8 jaar voor overdracht bijdragen in de kosten van grote investeringen en/of vervangingen op basis van de bedrijfseconomische restlevensduur van de investering na het overdrachtsmoment. De Beheercommissie van RWS is het hiervoor aangewezen orgaan. Op 21 maart jl. is aan de Beheercommissie voor de eerste keer inzicht gegeven in de (methodiek) van het onderhoudsplan 2023-2024.

4.6 Duurzaamheid

De WST heeft in 2019 een visie opgesteld die zich richt op de beperking van de CO₂-uitstoot. De doelstelling is om in 2033, wanneer het bedrijf wordt overgedragen aan de Staat, 49% minder CO₂-uit te stoten dan in 2018. De WST zet zo in op dezelfde CO₂-verarming in 15 jaar, als het Klimaatakkoord in 40 jaar.

In 2021 is alle openbare verlichting op het tracé vervangen door ledverlichting en sinds eind 2022 wordt er geen gas meer gebruikt bij de WST. Het vervangen van de verlichting van de tunnel is eind 2023 afgerond. Het energieverbruik per eind 2023 is ten opzichte van 2018 met 22% gedaald. In 2024 is een verdere daling voorzien vanwege de vervanging van de verlichting in de tunnel eind 2023.

4.7 Verkeer

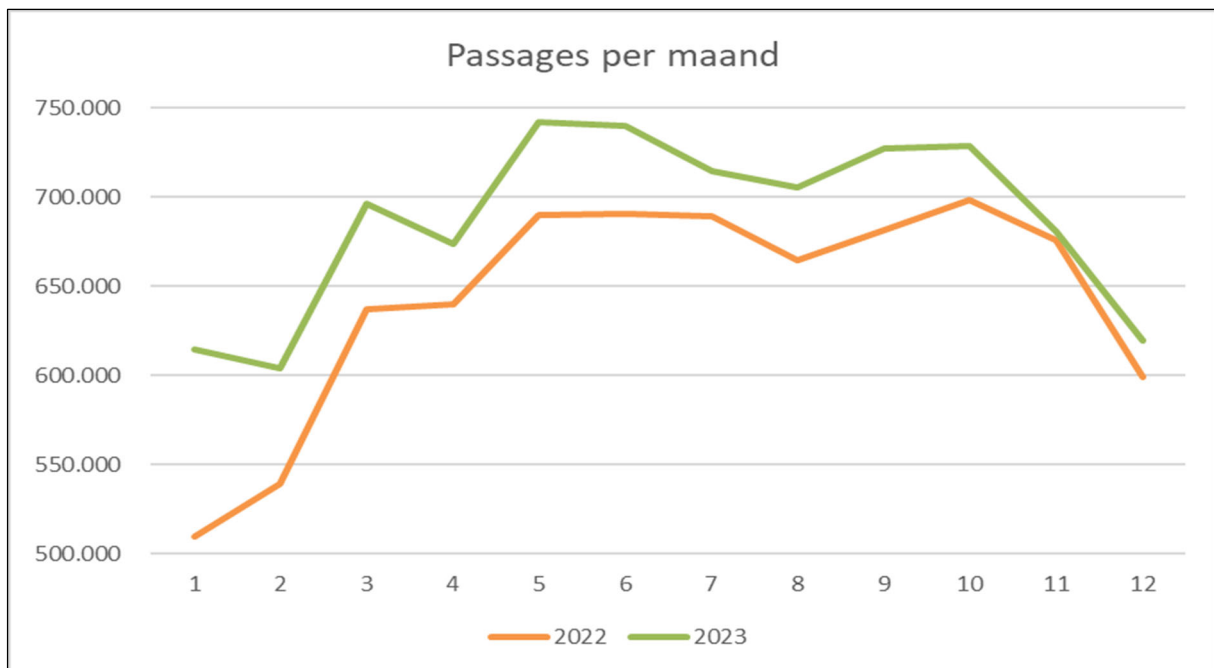
Tot eind 2019 lag de gemiddelde groei van het aantal passages sinds de openstelling van de Westerscheldetunnel iets boven de 3% per jaar. In 2020, 2021 en in de eerste maanden van 2022 werd de WST hard getroffen door de kabinetsmaatregelen als gevolg van de uitbraak van COVID-19. Vanaf maart 2022 trad er herstel op en waren de passages vergelijkbaar met die van 2019. Het aantal passages in 2023 is met 8,2 mln. 6,9% hoger uitgekomen dan in 2022 en 6,5% boven dat van 2019.

In 2023 braken we alle records: drukste dag, drukste week, drukste maand en het drukste jaar ooit! Op 17 mei hadden we 32.109 passages, in week 36 maar liefst 177.302 passages en in mei waren dat er 742.126. In 2022 hadden we 51 dagen met meer dan 3.000 passages in categorie 4. Dit jaar waren dat er maar liefst 84.

Op zaterdag 5 augustus om 06.17 uur passeerde de 125 miljoenste klant sinds de opening van de WST in 2003. Aan het eind van 2023 is het totaal aantal passages uitgekomen op 128.369.364.

Het aantal passages van abonneementhouders (t-tag) steeg in absolute zin met 313.353 (+6%). Het aantal passages als percentage van het totaal, daalde in 2023 licht tot 64,6%. Het aantal passages wat afgerekend wordt tegen het veelgebruikerstarief steeg in 2023 met 7% tot 1.327.129. Dat was 16,1% van het totale aantal passages.

In de volgende grafiek is het verloop van het aantal passages per maand van 2023 en 2022 weergegeven.

Het aantal t-tag abonnementen is in 2023 gestegen tot 66.500 (+2.767). In totaal hadden deze abonnees eind 2023 108.367 t-tags in gebruik. Dat was 6.172 meer ten opzichte van het jaar daarvoor. Afgelopen jaar zijn 5,3 mln. passages met een t-tag afgerekend. 16% van alle passages wordt afgerekend met een debet card. Van alle betalingen met een debet card is 93,5% contactloos.

Ieder jaar heeft de Westerscheldetunnel zes tolvrije zaterdagen. Gemiddeld hebben in 2023 19.479 (2022: 18.211) voertuigen gebruik gemaakt van een tolvrije dag.

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van de passages per categorie.

Categorie	Voertuig	Passages 2023	Passages 2022	Vershil	Vershil
1	Personenauto	6.668.302	6.206.336	461.966	7,4%
2	Personenauto met aanhanger	424.762	397.309	27.453	6,9%
3	Vrachtwagen, bus	180.342	171.366	8.976	5,2%
4	Vrachtwagencombinatie	768.106	745.832	22.274	3,0%
5	Motor	51.642	51.629	13	-
	Vrije passages op tolvrije dagen	116.871	109.268	7.603	7,0%
	Vrije passages**	37.797	33.078	4.719	14,3%
	Totalen	8.247.822	7.714.818	533.004	6,9%

**Vrije passages zijn in het tolsysteem apart geregistreerd en betroffen met name passages van hulpverleningsinstanties en eigen personeel.

4.8 Beschikbaarheid

De beschikbaarheid van de Westerscheldetunnel, waarbij zonder onregelmatigheden beide buizen volledig beschikbaar zijn voor het verkeer, kwam in 2023 uit op 94,6% (2022 98,2%). Het lagere percentage wordt verklaard uit de extra afsluitingen in oktober, november en half december in verband met het vervangen van het licht in de tunnel. De beschikbaarheid is 0,1% hoger dan voorzien.

Gemiddeld wordt eens per maand 's avonds en 's nachts één tunnelbuis afgesloten in verband met onderhoudswerkzaamheden. De Westbuis is hiervoor 41 uur en de Oostbuis 39 uur afgesloten geweest. Voor het vervangen van de verlichting is de Westbuis 139 uur en de Oostbuis 142 uur afgesloten geweest. Tijdens deze afsluitingen is het verkeer door één tunnelbuis geleid. Voor het onderzoeken van de betonschade is de Oostbuis in 2023 10 uur en de Westbuis 3 uur afgesloten

Naast de geplande afsluitingen is het soms ook noodzakelijk om de tunnel ad hoc af te sluiten. Net zoals in voorgaande jaren zijn pechgevallen de grootste oorzaak van afsluitingen. De Westerscheldetunnel was in 2023 in totaal ruim 27 uur dicht voor voertuigen met pech, bijna 7 uur vanwege te hoge voertuigen en voor het opruimen van rommel op de rijbaan was dit nog eens 7 uur.

Op 8 februari, aan het begin van de avond, heeft er een groot incident plaatsgevonden in de Sluiskiltunnel. Een vrachtwagen reed een portaal omver, waar matrixborden voor beide richtingen op waren bevestigd net voor de ingang van de Noordbuis richting Westerscheldetunnel. In beide richtingen werd de tunnel volledig afgesloten voor verkeer. Dat zorgde voor files op de N62. Het verkeer werd ter plaatse omgeleid. Rond 20.00 uur werd de Zuidbuis weer vrijgegeven. De reparaties aan de Noordbuis duurde tot 02.00 uur waarna ook de Noordbuis weer beschikbaar was voor het verkeer.

Op 5 april passeerden 150 wielrenners van de Scheldeprijs de Oostbuis van de Westerscheldetunnel. De wielrenners startten in Terneuzen en fietsten door de tunnel richting de finish in Schoten bij Antwerpen. De Belg Jasper Philipsen werd de winnaar van deze etappe.

Op 26 april (16.48 uur) kwam een bedrijfsbus met aanhanger tot stilstand op de vluchtstrook ruim 1 kilometer na de uitrit van de Oostbuis. Bij de bedrijfsbus was sprake van lichte rookvorming. De rookvorming ontwikkelde zich in enkele minuten tot een uitslaande brand die de gehele bedrijfsbus in lichterlaaie zette. Voor het blussen van het voertuig door de brandweer, het opruimen van het wrak en het veilig stellen van de incidentlocatie om verkeer weer te kunnen laten passeren is de Oostbuis uiteindelijk 1 uur en 33 minuten afgesloten geweest.

Op 11 juli is een actiewagen inclusief de tunnelwachtauto van één van onze medewerkers aangereden op het tracé tussen het Tolplein en de Westbuis. Gelukkig zat deze medewerker niet in zijn auto en raakte er niemand gewond. Hij was daar aanwezig om te assisteren bij een pechgeval. Een vrachtwagen is vervolgens ingereden op de afzetting. De actiewagen en tunnelwachtauto waren total loss. De vrachtwagen die bij de aanrijding betrokken was, is met schade aan de cabine weggesleept.

4.9 Communicatie

Om klanten zo duidelijk en transparant mogelijk te informeren over stremmingen van de tunnel, maken we gebruik van verschillende communicatiemiddelen. Uitgangspunt daarbij is dat de klant consequent, tijdig en betrouwbaar geïnformeerd wordt op momenten dat de Westerscheldetunnel of de Sluiskiltunnel niet beschikbaar is. Zo kunnen gebruikers van de tunnel zich aanmelden voor email- en sms-meldingen, pushberichten ontvangen via de gratis app WSTVerkeer en @WSTVerkeer op 'X' (voorheen Twitter) volgen. Bij een stremming van de tunnel is het onze prioriteit om snel en helder te communiceren over de verkeerssituatie.

Op de website kunnen bezoekers een kijkje achter de schermen nemen en wordt uitleg gegeven over belangrijke onderwerpen zoals veiligheid en onderhoud. Als er iets aan de hand is op het tracé of in de tunnel, krijgen websitebezoekers automatisch de verkeersinformatie pagina te zien (de homepage wordt dan vervangen door de verkeersinformatiepagina). Op elke pagina, staat een klein mini-blokje (widget) die van kleur verandert naar oranje of rood als er iets aan de hand is.

4.10 Movenience

Movenience is een 100% dochteronderneming van de WST, die gespecialiseerd is in betaalservices die aan mobiliteit gerelateerd zijn. Dat wil zeggen: diensten die het klanten makkelijker maken om te betalen voor tol, parkeren in parkeergarages en het opladen van elektrische auto's. Movenience bedient twee soorten klanten. Enerzijds de operators: aanbieders van voertuig-gerelateerde diensten, die met één van de betaalmiddelen van Movenience (t-tag, m-tag, b-tag of e-tag) betaald kunnen worden. Anderzijds de abonneementhouders: zij die gebruikmaken van deze betaalmiddelen om af te rekenen bij de aangesloten operators.

De dienstverlening voor de operators richt zich op het uitgeven van betaalmiddelen (t-tag, m-tag b-tag of e-tag), het afwickelen van financiële transacties en het debiteurenbeheer. Hiervoor beschikt Movenience over een eigen klantenservice. Tevens verzorgt Movenience de klantenservice voor de klanten van de WST en de Westerschelde Ferry.

Movenience heeft eind 2023 108.367 t-tags in bruikleen gegeven aan 66.500 abonnees. Daarmee zijn 5,3 miljoen passages bij de Westerscheldetunnel afgerekend. Ook kan het parkeergeld in parkeergarages in Terneuzen betaald worden met de t-tag. Voor een vast bedrag (€ 0,75 per maand) kunnen t-tag abonnees hier gebruik van maken. Daarnaast kan, vanaf 1 april 2018, met de b-tag betaald worden bij de Westerschelde Ferry, een door Movenience ontwikkeld betaalmiddel. Met de e-tag kan het opladen van elektrische voertuigen bij openbare laadpunten in Nederland betaald worden.

4.11 Sluiskiltunnel

Op 23 mei 2015 is de Sluiskiltunnel opengesteld voor het verkeer. De Provincie Zeeland heeft het beheer en onderhoud en het verkeers- en incidentmanagement van de Sluiskiltunnel overgedragen aan de WST. Het beheer en onderhoud van de Sluiskiltunnel is gericht op het geheel van activiteiten om de infrastructuur en overige onderdelen gedurende de gehele levensduur optimaal te houden. Deze werkzaamheden omvatten onder andere controlewerkzaamheden, herstelmaatregelen, alsmede uitvoeringstaken van het onderhoud en het afstemmen van allerlei zaken met andere wegbeheerders en vergunningverleners. Daarnaast worden verplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving nageleefd, zoals onder meer de Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels (Warvw) en de Wegenwet.

De totale kosten voor deze werkzaamheden zijn in 2023 uitgekomen op € 3,2 mln.. Dat is binnen het beschikbare budget. De kosten zijn door de WST gedeclareerd bij de Provincie Zeeland.

4.12 Organisatie

In 2023 waren gemiddeld 53,4 fte werkzaam (2022 51,1 fte). Daarnaast werd 14,0 fte (2022 14,5 fte) ingehuurd. Het merendeel van deze inhuur betrof tolgaarders. De gemiddelde leeftijd van het personeel bedroeg ultimo 2023 50,7 jaar (2022 50,5 jaar). De verhouding man/vrouw was aan het eind van 2023 50 % man en 50 % vrouw, in 2022 was dit 49% man en 51% vrouw. Het verzuim is hoog door een aantal langdurige niet-werkgerelateerde ziektegevallen en is over geheel 2023 uitgekomen op 9,6 %. In 2022 was dit nog 7,1%.

De WST kent een ouderenregeling. Ultimo 2023 deden 4 medewerkers hier aan mee.

De operators en de andere leden van de calamiteitenorganisatie zijn, evenals in andere jaren, getoetst over hun kennis van verkeerskunde, het calamiteitenbestrijdingsplan en de geldende protocollen en procedures. Door de kennis jaarlijks te toetsen wordt gewaarborgd dat de operators bij incidenten de juiste veiligheids- en verkeersmaatregelen kunnen nemen en een ondersteunende rol kunnen vervullen in de communicatie met de hulpdiensten.

De WST registreert alle (bijna) incidenten die plaatsvinden tijdens de reguliere bedrijfsvoering en tijdens de onderhoudswerkzaamheden. In 2023 betrof dit 29 meldingen (in 2022 25).

De opleiding van de calamiteitenorganisatie heeft zowel in het voorjaar als in het najaar conform planning plaatsgevonden.

Er zijn in totaal 20 BHV'ers. Drie tunnelwachten en een andere BHV'-er zijn in 2023 niet op herhaling geweest in verband met de werkzaamheden voor het project verlichting. Dit wordt begin 2024 ingehaald. Een tunnelwacht heeft de vervolgopleiding IM+ met goed resultaat afgerond. Een andere tunnelwacht heeft de VCA-opleiding gevolgd en hiermee zijn certificaat voor 10 jaar verlengd. Een nieuwe medewerker heeft de training voor verkeersregelaar met goed gevolg afgerond.

Eveneens in verband met de werkzaamheden t.b.v. het project verlichting in het najaar van 2023 zijn de rijvaardigheidstraining en de training autobrandbestrijding/kleine blusmiddelen voor de tunnelwachten doorgeschoven naar begin 2024. In het voorjaar is een medewerker naar Zwitserland afgereisd voor de brandweertraining in een tunnel. Zes medewerkers hebben een individuele opleiding gevolgd of zijn hier nog mee bezig. Een medewerker heeft een opleiding gevolgd t.b.v. de OR.

De directie van de WST en de Ondernemingsraad (OR) hebben in 2023 vier keer overleg gehad. Tijdens deze overlegvergaderingen heeft de directie de OR geïnformeerd over ontwikkelingen binnen de WST, het jaarverslag 2022, het beleidsplan 2024, de (gevolgen van de) motie om de Westerscheldetunnel tol vrij te maken voor personenauto's en motoren en het thuiswerkbeleid. De OR heeft in 2023 ingestemd met een budgetcoach, een tijdelijk aangepast rooster voor de medewerkers Beheer & Onderhoud, een wijziging in de klokkenluidersregeling en de uitbreiding van de bedrijfsfitnessregeling.

4.13 Financiële ontwikkelingen in 2023

Het boekjaar 2023 is afgesloten met een positief resultaat van € 11,1 mln., tegenover € 12,8 mln. in 2022. De tolopbrengsten stegen in 2023 met € 2,0 mln. ten opzichte van 2022. Dit heeft te maken met de stijging van het aantal passages. De gemiddelde opbrengst per passage is in 2023 gedaald ten opzichte van 2022 en bedraagt in 2023 € 4,31.

De totale bedrijfslasten zijn met € 49,0 mln. hoger dan in 2022 (€ 44,5 mln.). Het grootste deel van de kosten voor instandhouding zijn vastgelegd in een onderhoudscontract. Jaarlijks wordt onderhoud uitgevoerd aan de hand van een onderhoudsplan met jaarlijks deels verschillende activiteiten en als gevolg daarvan wisselende lasten.

De kosten van de WST liggen voor een groot gedeelte vast. De grootste kostenpost wordt gevormd door de afschrijvingen, die in sterke mate samenhangen met de bouwkosten van de tunnel. Deze worden tot en met 2033 lineair afgeschreven.

4.14 Risico's en onzekerheden

De aard van het onderhoudscontract maakt dat niet altijd een beroep kan worden gedaan op garanties. Sommige risico's komen voor rekening van de WST. De WST meent dat met dit verschoven risico in de meerjarenraming voldoende rekening is gehouden.

De WST heeft een integraal risicomanagementsysteem dat regelmatig wordt geüpdatet. Voor zover er risico's worden benoemd die te maken hebben met de Westerscheldetunnel, de gebouwen en de toeleidende wegen worden deze getoetst bij de aannemer en worden, waar mogelijk en zinvol, preventieve maatregelen genomen. Gezien de verwachtingen van de huidige en toekomstige risico's neemt de WST op dit moment geen extra beheersmaatregelen.

Voor de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel is een verzekering afgesloten met voor iedere tunnel een uitgebreide schadedekking, met een limiet van € 100 miljoen per jaar en een eigen risico van € 50.000 per aanspraak. Daarnaast is een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten met een maximale dekking van € 20 miljoen per jaar en een eigen risico van € 10.000 per aanspraak. De WST is voor haar inkomsten afhankelijk van ICT-systemen. Hiervoor zijn uitgebreide continuïteitsvoorzieningen aanwezig om een IT-calamiteit het hoofd te bieden, dan wel het effect daarvan te minimaliseren.

In 2010 is een overeenkomst gesloten tussen Provincie Zeeland en WST waarbij de afkoop van de exploitatiebijdrage en de uitkering van de aanwezige agioreserve is overeengekomen. In lid 4 van deze overeenkomst is tussen partijen overeengekomen dat de Provincie zorg zal dragen dat de WST altijd aan haar financiële en andere verplichtingen kan voldoen. Dit is niet van toepassing indien er sprake is van buitengewone onvoorziene omstandigheden van zodanige aard dat de Provincie Zeeland daar in redelijkheid niet aan gehouden kan worden.

Voor de verschillende deelsystemen van de Westerscheldetunnel is een complete lijst met mogelijke vervangingsmomenten opgesteld. Bij de vervangingsmomenten is nog niet gekeken of en hoe het moment van vervangen kan worden aangepast (bijvoorbeeld door meer onderhoud of een ander onderhoudsregime). Dit wordt later, voor zover aan de orde, per onderdeel bekeken. Uitgangspunt van de lijst is om vanuit technisch perspectief inzicht in de risico's te verschaffen. De lijst krijgt nu een dynamisch karakter en dat is ook de bedoeling om deze met de juiste informatie op basis van gebruik en uitgevoerde onderhoudsinspecties te blijven aanpassen.

Op termijn moet de betonschade in de Oostbuis hersteld worden om de veiligheid en levensduur van de tunnel te blijven waarborgen. Het team van experts doet de komende maanden gericht aanvullend onderzoek en werkt aan een plan voor het herstel. In het tweede kwartaal van 2024 verwacht de WST dat bekend is hoe en wanneer het herstel wordt uitgevoerd.

5 Jaarrekening 2023

5.1 Geconsolideerde balans per 31 december (voor winstbestemming)

Bedragen in euro's

	Ref.	2023	2022
Immateriële vaste activa		100.505	164.424
Materiële vaste activa		268.925.380	295.357.962
Vaste activa	5.6.1	269.025.885	295.522.386
Vorderingen	5.6.2	3.988.641	2.873.535
Liquide middelen	5.6.3	29.110.623	29.261.502
Vlottende activa		33.099.265	32.135.038
Totaal activa		302.125.150	327.657.423
Groepsvermogen	5.6.4	77.281.302	79.402.239
Langlopende schulden	5.6.5	190.821.432	214.100.003
Kortlopende schulden	5.6.6	34.022.415	34.155.181
Totaal passiva		302.125.150	327.657.423

5.2 Geconsolideerde resultatenrekening

Bedragen in euro's

	Ref.	31-12-2023	31-12-2022
Tolopbrengsten	5.7.1	35.565.095	33.525.295
Exploitatiebijdragen	5.7.2	23.278.571	23.278.571
Overige bedrijfsopbrengsten	5.7.3	553.410	531.093
Totaal bedrijfsopbrengsten		59.397.076	57.334.959
Salarissen, pensioenen en sociale lasten	5.7.4	5.582.180	5.156.384
Uitzendkrachten	5.7.5	1.235.759	1.062.761
Afschrijvingen	5.7.6	30.437.936	30.369.697
Overige bedrijfskosten	5.7.7	11.740.563	7.941.852
Totaal bedrijfslasten		48.996.438	44.530.694
Financiële baten en lasten		832.963	64.271
Resultaat voor belastingen		11.233.602	12.868.536
Belastingen	5.7.8	-92.581	-24.669
Resultaat na belastingen		11.141.021	12.843.867
Netto resultaat na belastingen		11.141.021	12.843.867

5.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2023

Bedragen in euro's

	Ref.		2023		2022
Netto omzetresultaat			10.400.639		12.804.265
Aanpassingen voor:					
Afschrijvingen (im)materiële vaste activa	5.6.1	30.437.936		30.369.697	
Mutatie exploitatiebijdrage	5.6.5	-23.278.571		-23.278.571	
			7.159.365		7.091.126
Veranderingen in werkkapitaal:					
Vorderingen	5.6.2	-1.115.106		-301.512	
Kortlopende schulden	5.6.6	-132.766		2.510.580	
			-1.247.872		2.209.068
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			16.312.132		22.104.459
Betaalde vennootschapsbelasting		-92581		-24.669	
Financiële baten en lasten		832.965		64.273	
			740.384		39.604
Kasstroom uit operationele activiteiten			17.052.516		22.144.063
(Des)investeringen immateriële vaste activa	5.6.1	-20.202		-5.014	
(Des)investeringen materiële vaste activa	5.6.1	24.667			
Investeringen materiële vaste activa	5.6.1	-3.945.900		-3.550.159	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			-3.941.435		-3.555.173
Betaald dividend / kapitaal	5.6.4	-13.261.959		-10.621.266	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			-13.261.959		-10.621.266
Netto kasstroom			-150.879		7.967.623
Mutatie geldmiddelen					
Geldmiddelen per 1 januari	5.6.3		29.261.502		21.293.879
Afname resp. toename geldmiddelen			-150.881		7.967.623
Geldmiddelen per 31 december			29.110.623		29.261.502

5.4 Algemene toelichting

Algemeen

De activiteiten van de N.V. Westerscheldetunnel (WST), statutair gevestigd te Borssele (KvK nummer 22040203) aan de Westerscheldetunnelweg 1, bestaan uit het exploiteren en in stand houden van de Westerscheldetunnel inclusief de aansluitende wegen. Het exploiteren uit zich onder andere in het heffen van tol voor de passage door de Westerscheldetunnel. Er is een geautomatiseerde betaling mogelijk door middel van de t-tag of m-tag. Daarnaast kan er betaald worden met een aantal creditcards, met debet cards (PIN), verschillende tankpassen en contant.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's. In de balans, de resultatenrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking voorgaand boekjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Continuïteit

Op 20 november 2023 hebben minister Harbers en gedeputeerde van der Maas een bestuursovereenkomst getekend met afspraken over het vervroegd tolvrij maken van de Westerscheldetunnel voor personenauto's. Er wordt toegewerkt naar een gedeeltelijke tolvrije situatie per 1 januari 2025. Over de financiering van de invoering van het deels tolvrij maken van de Westerscheldetunnel wordt momenteel afspraken gemaakt tussen de WST en de provincie Zeeland. Op basis hiervan is de jaarrekening opgesteld op basis van continuïteit.

Op termijn moet de betonschade in de Oostbuis hersteld worden om de veiligheid en levensduur van de tunnel te blijven waarborgen. Het team van experts doet gericht aanvullend onderzoek en werkt aan een plan voor het herstel. In het tweede kwartaal van 2024 verwacht de WST dat bekend is hoe en wanneer het herstel wordt uitgevoerd. De WST heeft in haar meerjarenbegroting een bedrag voorzien voor de betonreparatie. Op dit moment is echter geen raming van de kosten gemaakt waardoor onduidelijk is of deze voorziening voldoende is.

Voor beide gevallen geldt dat, indien nodig, de WST beroep kan doen op artikel 4 van de overeenkomst die in 2010 is gesloten tussen Provincie Zeeland en WST waarbij tussen partijen overeengekomen dat de Provincie zorg zal dragen dat de WST altijd aan haar financiële en andere verplichtingen kan voldoen.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie van WST zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen (zoals de einddatum van de tolperiode). Indien het voor het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen, inclusief de bijbehorende veronderstellingen, opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Consolidatie

In de consolidatie zijn de financiële gegevens van de WST en haar 100% groepsmaatschappij Movenience B.V. (gevestigd te Goes) opgenomen. Intercompanytransacties en resultaten en onderlinge vorderingen en schulden tussen de WST en Movenience worden geëlimineerd.

Verbonden partij

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Er is geen sprake van vreemde valuta. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva (met uitzondering van het groepsvermogen) worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Immateriële vaste activa

Het betreft hier de uitgaven in het kader van aanschaf van software plus bijkomende projectkosten van het backoffice systeem TIPS. Zij worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen over de geschatte economische levensduur.

Materiële vaste activa

De aanleg van de Westerscheldetunnel, de toeleidende wegen en de aansluitende werken worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende een periode van dertig jaar. Tijdens de bouwfase van de Westerscheldetunnel is het saldo van alle uitgaven en inkomsten toegerekend aan de aanleg van de tunnel. Voor de balans betekende dit dat het saldo werd geactiveerd als materiële vaste activa, onder de post 'tunnel'. Tot aan de openstelling per 14 maart 2003 is hierop niet afgeschreven.

Gebouwen en overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur tenzij daardoor de boekwaarde op de einddatum (13 maart 2033) groter is dan € 1. In die gevallen wordt afgeschreven tot de einddatum. De vaste activa die nog in uitvoering zijn worden apart gerubriceerd. Over deze laatste categorie wordt pas afgeschreven als het actief gereed en in gebruik genomen is. Als ondergrens voor investeringen geldt een bedrag van € 50.000,-.

Voor (regulier) onderhoud is in 2013 een twintigjarig onderhoudscontract gesloten met een aannemerscombinatie (lopend tot maart 2033). Er worden volgens een vooraf bepaald schema onderhoudswerkzaamheden verricht en termijnbetalingen gedaan. Kosten van (regulier) onderhoud aan de tunnel en de bedrijfsgebouwen worden verantwoord in de resultatenrekening.

Groot onderhoud wordt tot maart 2033 niet verwacht of als investering in materiële vaste activa geboekt.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden en worden gewaardeerd op nominale waarde. De WST neemt sinds 1 januari 2003 deel aan het Schatkistbankieren als Rechtspersoon met een Wettelijke Taak (RWT) die met hun publieke liquide middelen verplicht deelnemen aan Schatkistbankieren. Ter bevordering van het vereiste inzicht heeft de WST deze rekening-courant positie onder liquide middelen verantwoord.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten.

Operationele leasing

Leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom niet bij de vennootschap ligt, worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de resultatenrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de tunnelpassages, de exploitatiebijdragen en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Tolopbrengsten

Tolopbrengsten omvatten de opbrengsten uit passages van vervoersmiddelen gedurende het verslagjaar inclusief kortingen in verband met abonnementen en dergelijke.

Exploitatiebijdrage

De Provincie Zeeland heeft de jaarlijkse exploitatiebijdrage aan de WST vanaf 2010 afgekocht tegen een eenmalige som van € 540 mln. Vanaf 2010 tot en met 2033 valt de afkoopsom jaarlijks lineair vrij ten gunste van de winst- en verliesrekening.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De afschrijvingen op de Westerscheldetunnel worden gebaseerd op een exploitatieduur van dertig jaar vanaf 14 maart 2003. Op overige vaste activa wordt lineair afgeschreven op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De afschrijvingstermijn van overige activa varieert van drie tot twintig jaar, afhankelijk van de geschatte economische levensduur van het actief.

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenlasten

De WST heeft de pensioenregeling verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De pensioenregeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. WST heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies.

Financiële baten en lasten

De renteopbrengsten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Belastingen

Op 27 juli 2015 heeft de Belastingdienst bevestigd dat de WST terecht een beroep doet op de vrijstelling in de nieuwe Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen voor wat betreft de activiteiten die voortvloeien uit de Tunnelwet Westerschelde. Op 4 december 2015 heeft de Belastingdienst vervolgens ook bevestigd dat ook de dienstverlening van de WST voor de Provincie (inzake de Sluiskiltunnel) is vrijgesteld. In 2017 is een vaststellingsovereenkomst getekend waarin is overeengekomen dat de WST geen fiscale balans en resultatenrekening hoeft op te stellen. Deze overeenkomst liep in maart 2022 af.

Op 23 februari 2022 heeft de belastingdienst bevestigd dat de vaststellingsovereenkomst wordt verlengd voor een periode van vijf jaar.

5.5 Financiële instrumenten

Valutarisico

De WST kent door haar specifieke werkzaamheden geen valutarisico. Alle transacties vinden plaats in euro's.

Liquiditeitsrisico

De WST kent door haar specifieke werkzaamheden geen liquiditeitsrisico.

Renterisico

De vennootschap kent geen rentedragende vorderingen en/of schulden, waardoor er geen risico bestaat op fluctuaties van de rente op langere termijn.

Kredietrisico

De WST kent geen grote concentraties van kredietrisico. Opbrengsten worden gerealiseerd tegen contante betaling of met behulp van de 't-tag', waarvoor geldt dat klanten vooruit moeten betalen. Binnen de organisatie zijn maatregelen getroffen die voorkomen dat gebruikers van de t-tag kunnen blijven passeren wanneer hun uitstaande saldo een bepaalde grens onderschrijft.

5.6 Toelichting op de geconsolideerde balans

5.6.1 Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa betreffen de uitgaven voor het backoffice systeem voor de t-tagtransacties (TIPS) inclusief de daaraan verbonden website voor het deel dat gebruikt wordt in combinatie met TIPS. De investeringen in TIPS worden in 5 jaar afgeschreven.

Bedragen in euro's

	TIPS	Activa in uitvoering	Totalen
1 januari 2023			
Verkrijgingsprijs	4.738.711		4.738.711
Cumulatieve afschrijvingen	-4.574.287		-4.574.287
Boekwaarde	164.424	-	164.424
Mutaties 2023			
Investeringen	20.202	-	20.202
Verkrijgingsprijs desinvestering			
Cum. afschrijving desinvestering			
Afschrijvingen	-84.121		-84.121
	-63.919		-63.919
31 december 2023			
Verkrijgingsprijs	4.758.913		4.758.913
Cumulatieve afschrijvingen	-4.808.413		-4.808.413
Boekwaarde	100.505	-	100.505

Materiële vaste activa

Het actief 'Tunnel' betreft de totale bouwkosten van de Westerscheldetunnel met de toeleidende wegen en het Tolplein, de aansluitende werken en de tunnelbesturing. Verder wordt een onderscheid gemaakt in investeringen in 'Gebouwen', 'Overige vaste activa' en 'Activa in uitvoering'.

In de navolgende tabel is het verloop van de totale post materiële vaste activa weergegeven:

Bedragen in euro's

	Tunnel	Gebouwen	Overige	Activa in uitvoering	Totalen
1 januari 2023					
Verkrijgingsprijs	826.534.807	7.895.994	7.594.059	2.202.622	844.227.482
Cumulatieve en afschrijvingen	-536.882.165	-5.222.484	-6.764.871		-548.869.521
Boekwaarde	289.652.642	2.673.510	829.188	2.202.622	295.357.962
Mutaties 2023					
Investerings	5.512.228	305.472	330.821	-2.202.622	3.945.899
Verkrijgingsprijs desinvestering	-134.910		-94.432		-229.342
Cum. afschrijving desinvestering	134.910		69.767		204.677
Afschrijvingen	-29.426.437	-631.769	-295.610		-30.353.816
Mutatie	-23.914.209	-326.297	10.546	-2.202.622	-26.432.582
31 december 2023					
Verkrijgingsprijs	831.912.125	8.201.466	7.830.448		847.944.039
Cumulatieve en afschrijvingen	-566.173.692	-5.854.253	-6.990.714		-579.018.659
Boekwaarde	265.738.433	2.347.213	839.734	-	268.925.380

Het afschrijvingspercentage van het actief tunnel en het actief gebouwen is jaarlijks 3,33% tenzij door dit percentage de boekwaarde op de einddatum van de WST groter is dan € 1. In dat geval wordt afgeschreven tot de einddatum (13 maart 2033). Bij de overige vaste activa (waaronder de overige activa in de categorieën Tunnel en Gebouwen) worden verschillende afschrijvingstermijnen (variërend van 5% tot 20%) toegepast.

Het totaal van de in gebruik genomen investeringen bedraagt € 6,6 mln. Het grootste deel (€ 4,9 mln.) was voor de Verlichting van de tunnel en de Zonnepanelen (€ 0,3 mln.).

Voor de verdubbeling van het noordelijk wegtracé is gebruik gemaakt van een perceel grond waarvan het juridisch eigendom nog niet berust bij de WST doordat de koopakte nog bij de notaris moet passeren. Omdat de WST het bedrijfseconomisch eigendom heeft is het perceel grond met een waarde van € 0,4 mln. geactiveerd.

Eind 2023 waren er geen activa in uitvoering.

5.6.2 Vorderingen

Een specificatie van de 'Vorderingen' staat in onderstaande tabel.

Bedragen in euro's

	31-12-2023	31-12-2022
Debiteuren	826.124	663.830
Doorbelasting aan Provincie Zeeland	1.127.635	981.652
Te ontvangen rente	267.283	80.807
Vooruitbetaalde bedragen	153.723	128.413
Omzetbelasting in schuld tegoeden op t-tag	966.909	929.631
Te ontvangen bedragen	646.967	89.202
Totaal	3.988.641	2.873.535

De doorbelasting aan de Provincie Zeeland betreft de kosten die, op grond van de BOVI-overeenkomst, in het 4^e kwartaal door de WST zijn betaald voor de Sluiskiltunnel.

5.6.3 Liquide Middelen

Het saldo 'Liquide middelen' bestaat uit de kas- en banksaldi en wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

De WST neemt sinds 1 januari 2003 deel aan het Schatkistbankieren als Rechtspersoon met een Wettelijke Taak (RWT) die met hun publieke liquide middelen verplicht deelnemen aan Schatkistbankieren. Het saldo op de rekening courant van het Ministerie van Financiën wordt gepresenteerd onder liquide middelen.

Bedragen in euro's

	31-12-2023	31-12-2022
Kas	61.413	44.679
Rekening courant	623.701	1.578.226
Rekening courant Ministerie van Financiën	28.425.509	27.638.598
	29.110.623	29.261.502

De rekening-courant posities zijn na opvragen binnen 24 uur direct opeisbaar.

5.6.4 Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening nader toegelicht.

5.6.5 Langlopende schulden

De Provincie Zeeland heeft haar verplichting met betrekking tot de exploitatiebijdrage in 2010 afgekocht tegen een eenmalige som van € 540 mln. Vanaf 2010 tot en met 2033 valt de afkoopsom jaarlijks vrij ten gunste van de winst- en verliesrekening. Aangezien deze vrijval op lineaire wijze geschiedt, gaat het jaarlijks om hetzelfde bedrag van € 23.278.571.

Bedragen in euro's

	31-12-2023	31-12-2022
Vooruit ontvangen exploitatiebijdrage Provincie Zeeland	190.821.432	214.100.003

Bedragen in euro's

Vooruit ontvangen exploitatiebijdrage Provincie Zeeland > 5 jaar	97.707.147

5.6.6 Kortlopende schulden

Schulden die op korte termijn door derden opeisbaar zijn, zijn als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

	31-12-2023	31-12-2022
Vooruit ontvangen exploitatiebijdrage Provincie	23.278.571	23.278.571
Nog niet verbruikte tegoeden op t-tags	5.571.238	5.356.448
Crediteuren	933.811	2.966.386
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.209.796	863.888
Te betalen pensioenpremie	8.092	8.733
Overige schulden	3.020.907	1.681.155
Totaal	34.022.415	34.155.181

De Provincie Zeeland en de WST hebben een overeenkomst gesloten voor de afkoop van de exploitatiebijdrage tegen een eenmalige som van € 540 mln. Deze vrijval geschiedt op lineaire wijze. De post 'Vooruit ontvangen exploitatiebijdrage Provincie' betreft het deel dat binnen een jaar vrijvalt.

De post 'Nog niet verbruikte tegoeden op t-tags van klanten' geeft het saldo inclusief BTW weer. Door de vennootschap zijn geen (on)voorwaardelijke zakelijke zekerheden gesteld aan haar schuldeisers voor de aflossing van de schulden.

5.7 Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening

5.7.1 Tolopbrengsten

De tolopbrengsten stegen in 2023 met € 2,0 mln. ten opzichte van 2022. Dit heeft te maken met de stijging van het aantal passages. De gemiddelde opbrengst per passage is in 2023 gedaald ten opzichte van 2022 en bedraagt in 2023 € 4,31 per betaalde passage.

Bedragen in euro's

Categorie	Voertuig	Realisatie 2023	Realisatie 2022
1	personenauto	9.055.479	8.342.889
1A	cat. 1 met abonnement	10.626.877	9.947.630
2	cat. 1 met aanhanger	1.040.833	934.697
2A	cat. 2 met abonnement	905.018	864.405
3	vrachtwagens, bussen	837.953	788.353
3A	cat. 3 met abonnement	1.080.402	1.030.787
4	cat. 3 met aanhanger	6.465.336	6.167.230
4A	cat. 4 met abonnement	5.458.190	5.354.275
5	motor	60.138	59.921
5A	motor met abonnement	34.869	35.108
	Totalen	35.565.095	33.525.295

5.7.2 Exploitatiebijdrage

Bedragen in euro's

	2023	2022
Exploitatiebijdrage	23.278.571	23.278.571

De exploitatiebijdrage van de Provincie is in 2010 afgekocht voor € 540 miljoen. Vanaf 2010 tot en met 2033 valt de exploitatiebijdrage jaarlijks vrij ten gunste van de winst- en verliesrekening. Aangezien deze vrijval op lineaire wijze geschiedt, gaat het jaarlijks om hetzelfde bedrag (€ 23.278.571), rekening houdend met het einde van de exploitatieperiode op 14 maart 2033.

5.7.3 Overige bedrijfsopbrengsten

Bedragen in euro's

	2023	2022
Overige opbrengsten	553.410	531.093

Onder de overige opbrengsten wordt onder andere de doorbelasting verantwoord van de bruto loonkosten van de onderhoudskundigen en de medewerkers Beheer & Onderhoud (in totaal 2,3 fte) voor hun werkzaamheden aan de Sluiskiltunnel. De brutolonen zijn vermeerderd met sociale lasten, pensioenkosten en een opslag voor de overige ondersteuning van verschillende disciplines binnen de WST. Deze doorbelasting van € 298.500 (in 2022: € 292.600) komt ten laste van de Provincie Zeeland.

Een bedrag van € 78.476 (€ 0 in 2022) betreft de doorbelasting van de uren van de WST aan RWS die worden besteed aan het aan te besteden onderhoudscontract van de Sluiskiltunnel (2025-2033).

Een bedrag van € 78.000 (€ 77.324 in 2022) betreft de doorbelasting van de dienstverlening van Movenience en de WST aan de Westerschelde Ferry B.V.

5.7.4 Salarissen, pensioenen en sociale lasten

In 2023 waren gemiddeld 53,4 fte werkzaam (2022 51,1 fte). Alle medewerkers waren in Nederland werkzaam. Onderstaand de specificatie van de kosten voor salarissen, sociale lasten en pensioenen.

Bedragen in euro's

	2023	2022
Salarissen	3.855.884	3.579.916
Sociale lasten	568.428	488.696
Pensioenlasten	519.334	554.759
Overige personeelskosten	638.534	533.013
Totaal	5.582.180	5.156.384

Bezoldiging directie

De bezoldiging van de directie in het verslagjaar betreft de algemeen directeur drs. H.T.W.J.M. Schoenmakers MMO. De duur van het dienstverband in 2023 en 2022 betreft 12 maanden. De omvang bedraagt in 2023 32 en in 2022 31 uren per week. Met ingang van 1 mei 2020 heeft de directie van de WST een nevenfunctie (0,2 fte.) als directeur van de B.V. NEA en de B.V. GKN.

Bedragen in euro's

	2023	2022
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	153.250	136.865
Beloningen betaalbaar op termijn	18.100	18.502
Totaal	171.350	155.366

Bezoldiging Raad van Commissarissen

Bedragen in euro's

Naam	Functie	2023	2022
Drs. ing. J.W. Hollestelle-Van Rooijen	Voorzitter	16.778	16.321
Drs. J.A.M. Koole	Lid RvC	11.523	11.127
Ir. B.G.M. Voorhorst MBA	Lid RvC	11.753	11.325
Totaal		40.054	38.773

De WST valt formeel niet onder de Wet Normering Topinkomens (WNT) maar conformeert zich vrijwillig aan de verantwoordingsregels hiervan. De beloning van de directie en de Raad van Commissarissen. overschrijdt de norm niet.

5.7.5 Uitzendkrachten

Uitzendkrachten worden hoofdzakelijk ingezet voor het innen van tol en vormen een flexibele schil waarmee ingespeeld kan worden op het wisselende verkeersaanbod. De kosten voor uitzendkrachten zijn als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

	2023	2022
Uitzendkrachten	1.235.759	1.062.761

5.7.6 Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

	2023	2022
Afschrijving immateriële vaste activa	84.121	109.209
Afschrijving materiële vaste activa	30.353.815	30.260.489
Totaal	30.437.936	30.369.697

5.7.7 Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

	2023	2022
In stand houden	8.571.097	5.624.728
Communicatie	274.178	127.124
ICT	612.514	597.184
Algemene kosten*	2.282.774	1.592.816
Bijzondere bedrijfskosten		-
Totaal	11.740.563	7.941.852

*In de algemene kosten zijn ook kosten voor sponsoring opgenomen. In 2023 betreft dit een bedrag van € 26.175 en in 2022 een bedrag van € 53.587.

In stand houden

Voor het onderhoud aan de Westerscheldetunnel is in 2013 een 20-jarig contract afgesloten met een aannemerscombinatie. De kosten betreffen de uitwerking van een onderhoudsplan met jaarlijks deels verschillende activiteiten en als gevolg daarvan wisselende lasten en zijn te beschouwen als regulier onderhoud. De hieraan gerelateerde uitgaven vormen de belangrijkste post binnen deze kostensoort. Daarnaast omvat dit ook kleinere onderhoudsuitgaven aan gebouwen, de aanschaf van reserveonderdelen voor het tolsysteem, bergingskosten, kosten in verband met schades en aanschaf van gereedschappen.

Accountantskosten

Onderstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken deelneming zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en onafhankelijke externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties).

Bedragen in euro's

	2023	2022
Controle van de jaarrekening	42.850	40.500
Andere controlewerkzaamheden	-	-
Fiscale advisering	-	-
Andere niet-controlediensten	1.650	1.650
Totaal	44.500	42.150

5.7.8 Belastingen

De WST is vrijgesteld van vennootschapsbelasting. Daardoor wijkt de belastingdruk in 2023 af van de nominale belastingdruk van 25%. De opgenomen vennootschapsbelasting betreft Movenience.

5.8 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Hypotheek

De gronden waarop het tracé van de Westerscheldetunnel zich bevindt, zijn in eigendom van de Staat. Ter uitvoering van de exploitatie van de Westerscheldetunnel heeft de Staat ten behoeve van de WST een tijdelijk erfpachtrecht en een tijdelijk opstalrecht gevestigd op de gronden van het tracé. Deze zakelijke rechten eindigen op het moment dat de exploitatie van de Westerscheldetunnel door de WST beëindigd wordt, derhalve naar verwachting in maart 2033, en wel tegen betaling van een symbolisch bedrag door de Staat aan de WST. Daarnaast heeft de Staat op het moment van beëindiging van de exploitatie door de WST, een kooprecht op de dan aanwezige roerende goederen tegen betaling van eveneens een symbolisch bedrag. Ter nakoming van de verplichtingen van de WST ten aanzien van het beëindigen van de zakelijke rechten en de uitoefening van de hiervoor genoemde koopoptie is door de WST een recht van hypotheek ad € 825 mln. verstrekt aan de Staat. De jaarlijkse erfpacht bedraagt circa € 40.000.

Overeenkomst Westerscheldetunnel

In de in het kader van de aandelenoverdracht in 2009 afgesloten 'Overeenkomst Westerscheldetunnel' zijn nadere afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder overdracht van de WST aan de Staat plaats moet gaan vinden. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de overdracht van de infrastructuur plaatsvindt bij het vervallen van de Tunnelwet en dat de Staat 10 jaar voor overdracht inzicht krijgt in de onderhoudsplannen van de WST. Daarna zal de Staat in de periode vanaf 8 jaar voor overdracht bijdragen in de kosten van grote investeringen en/of vervangingen (minimale omvang € 0,5 mln.), op basis van de bedrijfseconomische restlevensduur van de investering na het overdrachtsmoment.

Overeenkomst afkoop exploitatiebijdrage

In 2010 is een overeenkomst gesloten tussen Provincie en WST waarbij de afkoop van de exploitatiebijdrage en de uitkering van de aanwezige agioreserve is overeengekomen. In lid 4 van deze overeenkomst is tussen partijen overeengekomen dat de Provincie zorg zal dragen dat de WST altijd aan haar financiële en andere verplichtingen kan voldoen. Dit is niet van toepassing indien er sprake is van buitengewone onvoorziene omstandigheden van zodanige aard dat de Provincie Zeeland daar in redelijkheid niet aan gehouden kan worden.

Sluiskiltunnel

De WST en de Provincie Zeeland hebben in 2015 een BOVI-overeenkomst getekend waarin afspraken zijn gemaakt over de rolverdeling tussen de WST als materieel beheerder en de Provincie als opdrachtgever. Overeengekomen is dat de WST gedurende tien jaar (2015-2033) het beheer en onderhoud en het verkeers- en incidentmanagement gaat verzorgen. Gemaakte uitgaven door WST inzake de Sluiskiltunnel worden vergoed door de Provincie Zeeland. Daarmee loopt de WST geen financieel risico.

De WST en RWS hebben in januari 2024 een BOVI-overeenkomst getekend waarin afspraken zijn gemaakt over de rolverdeling tussen de WST als materieel beheerder en RWS als opdrachtgever. Overeengekomen is dat de WST van 2025 tot en met 2033 het beheer en onderhoud en het verkeers- en incidentmanagement gaat verzorgen. Gemaakte uitgaven door WST inzake de Sluiskiltunnel worden vergoed door RWS. Daarmee loopt de WST geen financieel risico.

Operationele risico's

Met de operationele risico's worden de risico's bedoeld die optreden ten aanzien van het exploiteren van de tunnel. Dit omvat risico's ten gevolge van onder meer ongevallen, technische mankementen en rampen die tot stremming van en schade aan de tunnel kunnen leiden. Deze risico's worden regelmatig geëvalueerd. Voor de Westerscheldetunnel en de Sluiskiltunnel is een verzekering afgesloten met voor iedere tunnel een uitgebreide schadedekking, met een limiet van € 100 miljoen per jaar en een eigen risico van € 50.000 per aanspraak. Daarnaast is een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten met een maximale dekking van € 20 miljoen per jaar en een eigen risico van € 10.000 per aanspraak.

Onderhoudsverplichtingen

Door de aard van het huidige onderhoudscontract, met een looptijd van twintig jaar, kan er niet in alle gevallen een beroep worden gedaan op garanties en komen sommige risico's voor rekening van de WST. In de meerjarenraming is met dit verschoven risico zo goed mogelijk rekening gehouden.

Voor het 'In stand houden' van de activa zijn verplichtingen aangegaan betreffende het onderhoud van de installaties, wegen en kunstwerken en de tunnel. Dit betreft een 20-jarige onderhoudsovereenkomst met WM die op 14 maart 2013 is ingegaan. Hiervoor geldt ultimo 2023 een nominale verplichting van € 17,6 mln. WM heeft ten gunste van de WST een borg ter grootte van € 0,25 mln. afgegeven.

Bedragen in euro's

Verplichting < 1 jaar	1.799.384
Verplichting > 1 jaar en < 5 jaar	8.077.447
Verplichting > 5 jaar	7.726.597
Onderhoudsverplichting per 31-12-2023	17.603.428

Diverse verplichtingen

De verplichtingen uit verzekeringen en ICT betreft een bedrag van € 1,8 mln.. Daarnaast is er tot 2033 een opstalrecht ten gunste van het Rijksvastgoedbedrijf Ministerie van Binnenlandse Zaken ter grootte van € 0,4 mln. De overige verplichtingen hebben een waarde van € 2,0 mln.. Deze verplichtingen kennen een looptijd korter dan vijf jaar.

Vennootschapsbelasting

Op 27 juli 2015 heeft de Belastingdienst bevestigd dat de WST terecht een beroep doet op de vrijstelling in de nieuwe Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen voor wat betreft de activiteiten die voortvloeien uit de Tunnelwet Westerschelde. Op 4 december 2015 heeft de belastingdienst vervolgens ook bevestigd dat ook de dienstverlening van de WST voor de Provincie (inzake de Sluiskiltunnel) is vrijgesteld. In 2017 is een vaststellingsovereenkomst getekend waarin is overeengekomen dat de WST geen fiscale balans en resultatenrekening hoeft op te stellen. Deze overeenkomst liep in maart 2022 af. Op 23 februari 2022 heeft de Belastingdienst bevestigd dat de vaststellingsovereenkomst wordt verlengd voor een periode van vijf jaar.

Aanbesteding onderhoud Sluiskiltunnel

Het onderhoudscontract van de Sluiskiltunnel loopt in 2025 af. RWS en de WST hebben op 14 december 2022 een overeenkomst gesloten waarin de WST opdracht krijgt om namens RWS een contract met een marktpartij voor het onderhoud van de Sluiskiltunnel voor de periode 2025-2033 op te stellen, aan te besteden en te sluiten.

5.9 Enkelvoudige jaarrekening: balans per 31 december (voor winstbestemming)

Bedragen in euro's

	Ref.	31-12-2023	31-12-2022
Materiële vaste activa		268.542.223	295.008.235
Deelneming Movenience B.V.	5.10.2	817.776	638.845
Vaste activa		269.359.997	295.647.080
Vorderingen		2.915.831	1.864.925
Vorderingen op deelnemingen		116.023	160.776
Liquide middelen		28.687.006	28.791.452
Vlottende activa		31.718.860	30.817.153
Totaal activa		301.078.857	326.464.233
Gestort en opgevraagd kapitaal		66.140.280	66.140.280
Overige reserves		-	418.092
Onverdeelde winst		11.141.021	12.843.867
Eigen vermogen	5.10.3	77.281.301	79.402.239
Langlopende schulden		190.821.432	214.100.003
Kortlopende schulden	5.10.4	32.976.125	32.961.991
Totaal passiva		301.078.857	326.464.233

5.10 Enkelvoudige jaarrekening: resultatenrekening

Bedragen in euro's

	2023	2022
Tolopbrengsten	35.565.095	33.525.295
Exploitatiebijdragen	23.278.571	23.278.571
Overige bedrijfsopbrengsten	409.037	331.940
Totaal bedrijfsopbrengsten	59.252.703	57.135.806
Salarissen, pensioenen en sociale lasten	4.831.606	4.449.486
Uitzendkrachten	1.235.759	1.062.761
Afschrijvingen	30.208.738	30.100.369
Overige bedrijfskosten	12.843.858	8.892.485
Totaal bedrijfslasten	49.119.962	44.505.101
Saldo van de financiële baten en lasten	690.503	74.315
Aandeel in winst/verlies van deelnemingen	317.776	138.847
Resultaat voor belastingen	11.141.021	12.843.867
Belastingen	-	-
Resultaat na belastingen	11.141.021	12.843.867

5.10.1 Toelichting op de balans en resultatenrekening van de enkelvoudige Jaarrekening

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd volgens de netto vermogenswaarde in overeenstemming met paragraaf 5.4 van de geconsolideerde jaarrekening. Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening.

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaarde methode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de WST in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening getroffen.

Vorderingen op deelnemingen

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde van het verstrekte bedrag, gewoonlijk de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

5.10.2 Deelneming in Movenience B.V.

Op 21 juni 2007 is dochteronderneming Movenience B.V., statutair gevestigd te Goes, opgericht. Sinds 2016 bezit de WST 100% van de aandelen van Movenience.

Bedragen in euro's

Stand per 1 januari 2023	638.846
Uitkering dividend	-138.846
Resultaat boekjaar 2023	317.776
Stand per 31 december 2023	817.776

5.10.3 Eigen vermogen

Het maatschappelijk kapitaal van de WST bedraagt € 78,18 mln., opgebouwd uit twee miljoen (gewone) aandelen met een nominale waarde van € 39,09 per stuk. Hiervan is per 31 december 2023 € 66.140.280 geplaatst en volgestort. Alle geplaatste en volgestorte aandelen zijn in handen van de Provincie Zeeland.

De 'Wettelijke reserves' zijn ontstaan naar aanleiding van de invoering van de euro. De aandelen zijn destijds geconverteerd van 100 gulden per stuk naar € 45 per stuk. Voor het ontstane verschil is een niet uitkeerbare reserve als bedoeld in artikel 67a, derde lid, van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek gevormd. Door de wijziging in de nominale waarde van de aandelen is deze reserve vrijgevallen en in 2023 uitgekeerd.

Het verloop van het eigen vermogen gedurende 2022 en 2023 is als volgt:

Bedragen in euro's

	Gestort en opgevraagd kapitaal	Overige reserve	Onverdeelde winst	Totaal
Per 31 december 2021	66.140.280	418.092	10.621.267	77.179.639
Resultaat boekjaar 2022			12.843.867	12.843.867
Uitkering dividend 2021			-10.621.267	-10.621.267
Per 31 december 2022	66.140.280	418.092	12.843.867	79.402.239
Resultaat boekjaar 2023			11.141.021	11.141.021
Uitkering overige reserve		-418.092		-418.092
Uitkering dividend 2022			-12.843.867	-12.843.867
Per 31 december 2023	66.140.280	-	11.141.021	77.281.301

Het saldo van de winstreserve op de enkelvoudige balans per 31 december 2023 is als volgt te specificeren:

Bedragen in euro's

Winstreserve per 31-12-2022	12.843.867
Uitkering dividend 2022 (in 2023)	-12.843.867
Resultaat 2023	11.141.021
Onverdeelde winst per 31-12-2023	11.141.021

De directie stelt voor de gehele winstreserve van € 11.141.021 uit te keren.

5.10.4 Kortlopende schulden

In het saldo per 31-12-2023 (€ 33,0 mln.) is een bedrag van € 5,7 mln. een kortlopende schuld aan Movenience.

5.11 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Aansprakelijkheid bij een fiscale eenheid

De WST vormt met Movenience een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Op grond van de standaardvoorwaarden zijn WST en de dochteronderneming ieder hoofdelijk aansprakelijk voor door de combinatie verschuldigde belasting.

Concessieovereenkomst

Met Movenience is een concessieovereenkomst overeengekomen waarin is opgenomen dat de WST per t-tagpassage een vast bedrag aan Movenience vergoed. Tegenover deze vergoeding staan lagere uitvoeringskosten bij de WST. Het tarief in 2023 is € 0,26.

Borssele, 21 maart 2024

Directie N.V. Westerscheldetunnel

Drs. H.T.W.J.M. Schoenmakers MMO

Raad van Commissarissen

Drs. J.A.M. Koole

N. Mariman, LL.M. MBA

Ir. B.G.M. Voorhorst MBA

6 Overige gegevens

De statutaire regeling voor de winstbestemming is als volgt (artikel 30 statuten):

De winst staat ter beschikking van de algemene vergadering.

Uitkeringen kunnen slechts plaatshebben tot ten hoogste het uitkeerbare deel van het eigen vermogen.

Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.

De directie kan, met inachtneming van het dienaangaande in het tweede lid bepaalde, besluiten tot het doen van tussentijdse uitkeringen.

De algemene vergadering kan, met inachtneming van het dienaangaande in het tweede lid bepaalde, besluiten tot uitkeringen ten laste van een reserve.

De vordering van de aandeelhouder tot uitkering vervalt door een tijdsverloop van vijf jaren.

Aan de aandeelhouders van
N.V. Westerscheldetunnel

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Stationspark 8b
Postbus 85
4460 AB Goes

T: +31 (0)113 24 20 00

goes@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Westerscheldetunnel N.V. te Borssele gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Westerscheldetunnel N.V. per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Westerscheldetunnel N.V., zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Als onderdeel van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de vennootschap en haar interne beheersingsomgeving. Op basis daarvan hebben wij risico's op een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij benoemen hierna de door ons geïdentificeerde frauderisico's en de door ons uitgevoerde werkzaamheden om deze frauderisico's te ondervangen.

Het risico dat de directie maatregelen van interne beheersing doorbreekt

De directie bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat zij in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken.

Om het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door de directie te ondervangen hebben wij de hieronder beschreven werkzaamheden uitgevoerd.

Wij hebben de door ons onderkende frauderisicofactoren geanalyseerd en besproken met de directie en de raad van commissarissen.

Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Daarnaast hebben wij specifieke werkzaamheden verricht ten aanzien van de toegangsbeveiliging in de IT-systemen en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken.

Wij hebben op basis van een risico-afweging memoriaalboekingen geselecteerd en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht om de nauwkeurigheid van de memoriaalboekingen te controleren aan de hand van onderliggende documentatie, waarbij wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening om en transacties met verbonden partijen.

Ten slotte hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- analyse, en de totstandkoming, van de memoriaalboekingen;
- beoordelen van schattingen en significante schattingsposten;
- het doornemen van de notulen van vergaderingen van de directie en de Raad van Commissarissen;
- het beoordelen van significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening om en de transacties met verbonden partijen.

Opbrengstverantwoording

Bij het uitvoeren van onze risicoanalyse hebben wij geen frauderisico's geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Dit vloeit voort uit het feit dat de primaire registraties van de tolpassages dusdanig zijn ingericht in de automatiseringsomgeving dat het niet mogelijk is om tolpassages te verwijderen, dan wel te verwerken tegen een onnauwkeurig tarief. Mogelijke (bewuste) verstoringen in dit proces kunnen naar onze mening niet leiden tot materiële afwijkingen in de jaarrekening.

Continuïteit

De directie heeft een beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor tenminste 12 maanden na het opstellen van de jaarrekening. Een toelichting hierop is door de directie weergegeven in de paragraaf 'Continuïteit', zoals opgenomen in de grondslagen van waardering en resultaatbepaling in de jaarrekening (paragraaf 5.4).

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht om de risico's met betrekking tot continuïteit te identificeren en in te schatten, en om vast te kunnen stellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is.

- wij hebben de beoordeling zoals door de directie opgesteld en opgenomen in de jaarrekening gelezen, besproken met de directie en professioneel-kritisch geëvalueerd. Hierbij hebben wij specifieke aandacht gegeven aan het proces van totstandkoming van de meerjarenprognoses (op basis van het beleidsplan 2024), tendenties die een mogelijk risico vormen, de impact van de huidige gebeurtenissen en omstandigheden (tolvrij maken van de tunnel en het inrekenen van dekkingsmiddelen vanuit het Rijk, als ook het toekomstige herstel van betonschade in de tunnel) op de activiteiten en de verwachte kasstromen van de onderneming, met de nadruk op de vraag of de vennootschap voldoende liquiditeit zal hebben om aan al haar verplichtingen te blijven voldoen;
- wij hebben kennis genomen van de Overeenkomst afkoop exploitatiebijdrage tussen de Provincie Zeeland en Westerscheldetunnel N.V. van 4 juni 2010 en de Bestuursovereenkomst Tolvrije Westerscheldetunnel tussen de Provincie Zeeland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat van 20 november 2023;
- wij hebben het beleidsplan 2024 van de vennootschap en de belangrijkste aannames, die hieraan ten grondslag liggen beoordeeld;
- wij hebben, op basis van de verkregen controle-informatie, overwogen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten.

Op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole, de financiële positie van de vennootschap zoals deze blijkt uit de jaarrekening en het beleidsplan 2024, vinden wij het hanteren van de continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar. Onze bevindingen zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van invloed zijn op de continuïteitsveronderstelling.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het verslag van de directie en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van de directie en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden, waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen, die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Goes, 26 april 2024

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend
drs. A.R.M. Peelen RA